

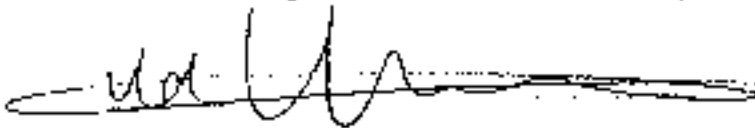
Aan: Minister van Defensie
(zonder slides)
Staatssecretaris (zonder slides)
d.l.v. SG (zonder slides)

Afschrift aan: Chef Defensiestaf
DAB (
Ministerie van Afg. Zaken

Datum: 16 december 2002
Oms kenmerk: DIS2002022237
Onderwerp: Dagelijkse briefing MIVD

1. Hierbij doe ik u toekomen de dagelijkse briefing van de MIVD.
2. Zonder bijlage is deze brief ongerubricéerd.

Plaatsvervangend Directeur Militaire Inlichtingen- en Veiligheidsdienst

F.H. Meulman
Commodore

MINISTERIE VAN DEFENSIE
Militaire Inlichtingen en Veiligheidsdienst
Current Intelligence Unit

Telefoon: ---
Telefax: ---
PNVX: ---
Spandax: ---

OCBC briefing maandag 16 december 2002

Afgesloten op: 160600Z DEC 02

IRAK

Een toekomstig bestuur

In de huidige internationale discussie over een eventuele militaire interventie in Irak is vooral aandacht geschonken aan de diverse modaliteiten van een dergelijke militaire operatie. Sinds kort spitst de vraag zich eveneens toe op de (gewenste) situatie ná het einde van het regime van Saddam Hoessein. Ofschoon op dit moment een militaire interventie nog allerminst vast staat, zal een beeld worden geschetst van een toekomstig bestuur in Irak ná een gewelddadige verwijdering van het huidige regime door militair ingrijpen van buitenaf.

Regeringsvorm

Ongeacht de regeringsvorm zal Irak in de toekomst een belangrijke positie in de regio blijven innemen. Zijn geografische ligging, oilenrijkdom, en watervoorraden impliceren dat Irak in potentie de status van regionale grootmacht zal behouden. Gelet op dit uitgangspunt heeft het Westen (en met name de VS) een groot belang bij het karakter van de volgende Iraakse regering.

Indien de VS (en bondgenoten) met militaire middelen het huidige regime ten val brengen, zullen zij tevens hun aandeel claimen in het bepalen van de aard van een nieuwe regering. Deze aanspraak kan echter enkel kracht bijgezet worden door een substantiële (militaire) aanwezigheid van eenheden van de VS en eventuele bondgenoten in de nasleep van een militaire interventie.

Over de door de VS nagestreefde toekomstige regeringsvorm heeft de Amerikaanse regering weliswaar diverse uitspraken gedaan, maar concrete stappen en voorbereidingen komen nauwelijks aan het licht. Een duidelijke structuur in het overleg hierover en/of visie inzake een nieuw bestuur is nog niet gepresenteerd. In de afgelopen jaren hebben Amerikaanse functionarissen en instellingen contacten onderhouden met vertegenwoordigers van zowel binnen als buiten Irak opererende oppositie-bewegingen.

Tekennend is dat leden van de oppositie in het buitenland weinig optimistisch zijn over hun kansen om een rol te spelen in de nieuwe politieke arena. Zij erkennen dat hun machtsbasis in Irak zeer beperkt is en dat een regering met totale buitenstaanders door de Irakezen zelf als een *Fremdkörper* zal worden beschouwd en derhalve een *non-starter* is. Bovendien houdt de onderlinge verdeeldheid aan, ondanks beweringen van het tegendeel. Zo wakte de recente beslissing van het Pentagon om INC-leden militaire training te geven ontstemming bij de andere groeperingen. Wellicht blijkt een individuele opposant in staat een politieke functie in de nieuwe regering te verkrijgen om de belangen van zijn clan of achterban te behartigen. Maar de kans dat één van de buitenlandse oppositiegroeperingen als entiteit een beslissende rol zal spelen, is gering.

Tevens beseffen de VS dat de Koerdische partijen een te smalle basis voor grotere regeringsverantwoordelijkheid vormen, terwijl de Irakese sjiïeten en hun primaire vertegenwoordiger SCIRI met het nodige Amerikaanse wantrouwen bekeken worden vanwege de banden met Iran. Overigens bestaan ook binnen de sjiïetische geloofsgemeenschap diverse belangengroepen wier rivaliteit een potentiële bron van geweld vormt.

In het kort doen vier regeringsmodellen de ronde: a) een volwaardige democratie, b) een hard militaire dictatuur, c) een constitutionele monarchie en d) een autocratisch pro-westerse bestuur met semi-democratische karakteristieken. Op basis van de beschikbare informatie en aanwijzingen is de inschatting dat de laatste optie de meest voor de hand liggende is. Realisatie daarvan kan aanleiding geven tot verwijten (in de media) dat van een echte democratie geen sprake is, i.w.v. van eerdere publiekelijke uitspraken van westerse regeringen. Een groot voordeel van een autocratisch bestuur is echter dat voortangere tijd stabiliteit en een pro-westerse koers verzekerd zouden kunnen zijn. De westerse geostrategische belangen (ook die) zullen in dit scenario doeltreffender behartigd kunnen worden. Een pro-westerse leider zal gevoelig zijn voor druk van zijn buitenlandse sponsors aan wie hij zijn leiderschap te danken heeft en die garant staan voor zijn voortbestaan.

Voorts zou een dergelijk bestuur in die zin niet wezenlijk afwijken van de andere regimes in de regio. Een welwillende heerser met verstrekkende volmachten die regelmatig weinigzeggende verkiezingen organiseert, geen grootschalige slachtingen onder zijn eigen bevolking aanricht, zijn werkelijke macht uitoefent op basis van strijdkrachten en veiligheidsapparaat en na verloop van tijd plaatsmaakt voor een zorgvuldig voorbereide opvolger is een gangbaar verschijnsel. De buurlanden zullen geen bedenkingen hebben tegen een dergelijk regime in Irak.

Het is niet dankbaar dat in de onmiddellijke nasleep van een militaire interventie een overgangsfase (1-2 jaar) aanbreekt, waarin aanvankelijk een tussenfiguur het formele gezag op zich zal nemen, ondersteund door de aanwezigheid van buitenlandse troepen en eventueel een VN-vertegenwoordiger. Deze Iraakse persoon moet beschikken over een hoge PR-waarde, zeker voor de (westerse) media, en een symbolisch figuur zijn die in staat is in eerste instantie voor interne cohesie te zorgen en als een *primus inter pares* te fungeren. Uiteindelijk zal zo'n persoon echter slechts een hoegbeek zijn waarvan het nut op een gegeven moment achterhaald is.

Er mag vanuit worden gegaan dat al in deze eerste fase een leider wordt gezocht met een zekere interne machtsbasis in relatie tot de Iraakse strijdkrachten, d.w.z. een persoon die zich momenteel in Irak bevindt. Gelet op de religieus-etnische situatie en de diverse belangenverhoudingen ligt het in de lijn der verwachting, dat de nieuwe leider een militaire achtergrond zal hebben, wellicht een sunnitische (ex-)hoofdofficier of een als seculier bekend staande shi'etische officier zonder banden met Iran. Het is niet uitgesloten dat de VS al een lijst hebben klaarliggen met potentiële kandidaten om de rol van nieuwe Iraakse leider te vervullen, terwijl de betrokkenen daarvan nog niet eens op de hoogte zijn. Het prematuur bekendstellen van een dergelijke persoon zou prompt een (dodelijke) reactie van het huidige regime uitlokken.

Dit gegeven kan van invloed zijn op het verloop van een eventuele Amerikaanse interventie. Immers, indien de VS zich richten op een persoonlijkheid uit de Iraakse strijdkrachten zullen zij tijdens de militaire operaties hiermee rekening houden. Het valt niet uit te sluiten dat daartoe met bepaalde Iraakse eenheden bewust geen confrontatie zal worden aangegaan indien deze eenheden eveneens het directe gevecht mijden. Zowel de betreffende bevelhebber van deze Iraakse eenheid als ook de eenheid zelf kunnen na de verwijdering van Saddam Hoessein dan als startpunt fungeren voor de wederopbouw van Irak en zijn strijdkrachten. Dit is van belang om de zorg voor orde en stabiliteit weer zo snel mogelijk onder Iraakse verantwoordelijkheid te brengen. Inzake aanwezige westerse eenheden in een minder kwetsbare positie te plaatsen.

Vanzelfsprekend zal een dergelijke machthebber zich niet de meedogenloze repressie van Saddam Hoessein kunnen veroorloven, maar *Realpolitik* in dit land en in deze regio roept tot een zekere bereidheid om geweld te gebruiken teneinde de gewenste stabiliteit zeker te stellen. De semi-democratische trekjes van het autocratische bestuur kunnen vorm krijgen door in de machtselite rond de nieuwe leider vertegenwoordigers van de diverse etnisch-religieuze belangengroeperingen toe te laten. Op deze wijze kan men tevens een zeker 'federatief karakter' bereiken, zonder echter het uiteenvallen van Irak te riskeren. Hoe dan ook is het waarschijnlijk dat van een wezenlijke zuivering van het omvangrijke bestaande staatsapparaat zal worden afgezien. Dit zou een ingrijpend proces zijn dat veel tijd gaat kosten en een jarenlange substantiële begeleiding (lees: politiek-militaire presentie), terwijl de uitkomst daarenboven ongewis is.

personeel van NGO's een groter risico aangezien zij voor de aankoop van veel van hun lever-
betaften meer afhankelijk is van de lokale economie.

Onderwerpen

Evaluatie Indragrijne 2012

- IRAK
 - Toekomstig besem

Politieke Situatie

Irak

- Analyse van de politieke situatie en de rol van de regering
 - De rol van de regering in het bepalen van de politieke agenda
 - De rol van de regering in het bepalen van de politieke agenda
 - De rol van de regering in het bepalen van de politieke agenda
 - De rol van de regering in het bepalen van de politieke agenda

Publieke Situatie

Irak

- De rol van de regering in het bepalen van de politieke agenda
- De rol van de regering in het bepalen van de politieke agenda
- De rol van de regering in het bepalen van de politieke agenda
- De rol van de regering in het bepalen van de politieke agenda
- De rol van de regering in het bepalen van de politieke agenda
- De rol van de regering in het bepalen van de politieke agenda
- De rol van de regering in het bepalen van de politieke agenda
- De rol van de regering in het bepalen van de politieke agenda

Politieke Situatie

Irak

- Vier regeringsmodellen
 - De rol van de regering in het bepalen van de politieke agenda
 - De rol van de regering in het bepalen van de politieke agenda
 - De rol van de regering in het bepalen van de politieke agenda
 - De rol van de regering in het bepalen van de politieke agenda

Publieke Situatie

Irak

- De rol van de regering in het bepalen van de politieke agenda
- De rol van de regering in het bepalen van de politieke agenda
- De rol van de regering in het bepalen van de politieke agenda
- De rol van de regering in het bepalen van de politieke agenda
- De rol van de regering in het bepalen van de politieke agenda
- De rol van de regering in het bepalen van de politieke agenda
- De rol van de regering in het bepalen van de politieke agenda
- De rol van de regering in het bepalen van de politieke agenda

Publieke Situatie

Irak

- Overgangsfase met dekkendheid
- Tussentijdse ondersteuning door internationale gemeenschap
- De rol van de regering in het bepalen van de politieke agenda
- De rol van de regering in het bepalen van de politieke agenda
- De rol van de regering in het bepalen van de politieke agenda
- De rol van de regering in het bepalen van de politieke agenda
- De rol van de regering in het bepalen van de politieke agenda
- De rol van de regering in het bepalen van de politieke agenda

Politieke Situatie 12/2

12/2

- Eerste fase leider met interne machtsbasis
- In relatie tot lokale omstandigheden
- Doel is de constitutionele verhoudingen

Politieke Situatie 12/2

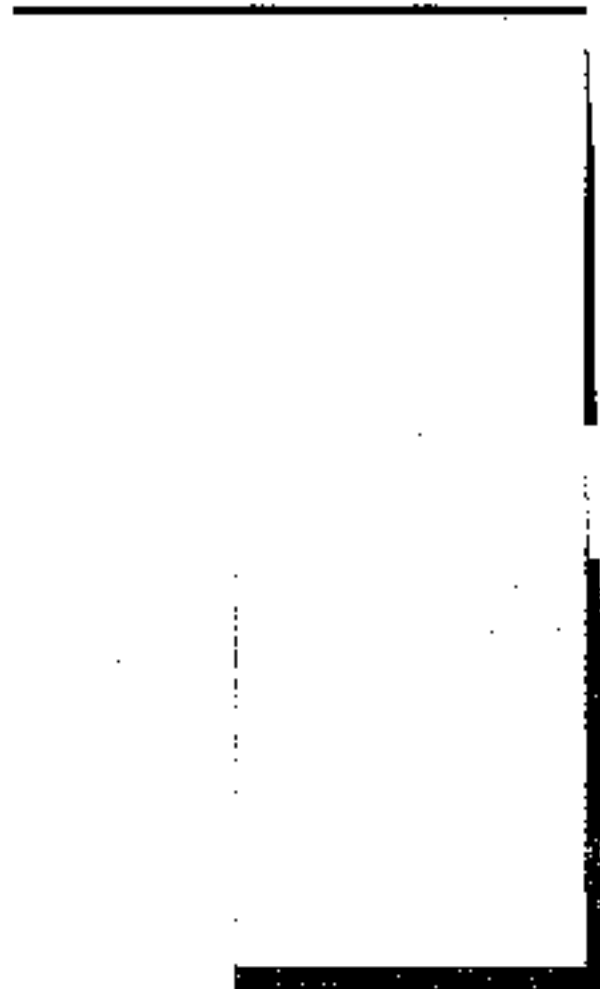
12/2

- Van invloed op verloop interventie
- Kritiek op uitvoering beleid en/of uitvoeren

Politieke Situatie 12/2

12/2

- Geen overtuigingen/hoor interventie
- Realisatie van beleid
- Afwezigheid van een duidelijk beleid

Rubricering	Voorzorgsmaatregel	Datum 16-12-2002	Correspondentienummer DIS/2002022237 / 10.3.1
Ministerie van Defensie Militaire Inlichtingen en Veiligheidsdienst Directeur Militaire Inlichtingen en Veiligheidsdienst		☐ Gewone brief ☒ Telegram ☐ 10-12-2002	☐ Brief ☐ Telex ☐ Nota ☐ Klus + net
Bezoekadres v.d. Burchlaan 31 Frederik kazern, gebouw 32, kamer 5.13			
Doorkiesnummer		Aan Minister van Defensie (zonder slides) Staatssecretaris (zonder slides) d.t.v. SG (zonder slides) i.a.a. Chef/Defensiestaf DAB ()	
Onderwerp: Dagelijkse briefing MIVD d.d 16-12-2002			
Mede te zenden bllagen	Aantal 1	Ministerie van Algemene Zaken	
Aanwijzingen voor het BDI c.q. de secretarie			
		Steller	
Te zenden afschriften 1 ex. Voor . D		Tussnet	Datum 16 december 2002
			Paraaf
		Vervolg- en medeparagrafen vooraf	
		Onderaandeedgen H/AAR	Ontv. Verz. Paraaf
		P. met }	16/12
Afgedane exhibie		BDI tvz	
		Archief	16/12
		Eindparaaf	
Overlegde retro-acta		Arrestatieparaaf	
		Ter kennisgeving achteraf	